

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА

2023 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА

для аспірантів

спеціальності 231 Соціальна робота

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Соціальна робота»

Київ – 2023

Розробник:

Веретенко Тетяна Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Інституту людини

Протокол від 31 серпня 2021 року № 9

Секретар *[підпис]* (Тетяна СПІРІНА)

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Протокол від 31 серпня 2021 р. № 13

Завідувач кафедри *[підпис]* (Тетяна ЛЯХ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Соціальна робота»

25 серпня 2021 р.

Гарант освітньо-наукової програми *[підпис]* (Жанна ПЕТРОЧКО)

Робочу програму перевірено

31.08.2021 р.

Завідувач аспірантури, докторантури *[підпис]* (Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:

на 2022/2023 н.р. *Лех М. П.* (ПІБ), «29» 08 2022 р., протокол № 15

на 2023/2024 н.р. *Лех М. П.* (ПІБ), «28» 08 2023 р., протокол № 16

на 20___/20___ н.р. _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

на 20___/20___ н.р. _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

на 20___/20___ н.р. _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

на 20___/20___ н.р. _____ (ПІБ), «___» ___ 20___ р., протокол № ___

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Дослідницька	
Мова викладання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Рік навчання	3	3
Семестр	6	6
Кількість змістовних компонентів з розподілом:		
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин	180	180
Тривалість (у тижнях)	4	4
Форма семестрового контролю	залік	

2. Бази практики

Базою для проходження практики, як правило, є кафедра, на якій працює керівник здобувача вищої освіти за науковою програмою або випускова кафедра.

3. Мета та завдання дослідницької практики

Мета: поглиблення і розширення комплексу професійних компетентностей та якостей аспірантів, необхідних для майбутньої самостійної науково-дослідної діяльності.

Завдання:

1) сприяти самовдосконаленню здобувачами універсальних якостей дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності;

2) розвинути здатність здобувачів до генерації нових ідей (креативності);

3) поглибити навички здобувачів щодо пошуку, самостійного відбору та обробки наукової інформації й емпіричних даних з предмету дослідження;

4) сприяти удосконаленню здатності розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати й узагальнювати та презентувати його результати, обґрунтовувати висновки;

5) розвинути здатність до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у практику соціальної роботи

6) створити умови для формування здатності здобувачів до використання методів наукового дослідження для оцінювання практики соціальної роботи

7) сформувати здатність до диференціації професійної діяльності відповідно суб'єктів та об'єктів соціальної роботи, її змісту, видів та напрямів;

8) сприяти удосконаленню здатності до розробки науково-методичного забезпечення соціальної роботи, впровадження інновацій у професійну діяльність.

4. Результати проходження дослідницької практики

У результаті успішного проходження науково-викладацької практики аспіранти досягнуть таких результатів навчання:

- ПРН 2. Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою як усно, так і письмово.

- ПРН 5. Обирати та застосовувати інновації для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих проблем.

- ПРН 6. Практикувати пошук, самостійний відбір та обробку наукової інформації й емпіричних даних.

- ПРН 13. Розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати й узагальнювати та презентувати його результати, обґрунтовувати висновки.

- ПРН 14. Апробувати результати наукового дослідження, поширювати та впроваджувати їх у практику соціальної роботи.

- ПРН 17. Здійснювати методичне забезпечення впровадження інновацій у професійну діяльність.

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Установча конференція (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності).	6
Опрацювання практикантами нормативних та науково-методичних документів баз практики, що регламентують наукову роботу.	24
Планування, проведення та аналіз результатів власної науково-дослідної роботи практикантів:	
1) розробка концепції дослідницького проекту	30
2) участь у дослідницьких процедурах	60
3) підготовка звіту за результатами дослідження	30
4) презентація результатів дослідження	18
Підготовка та подання звіту про проходження практики.	6
Обговорення досвіду практики з працівниками бази практики.	4
Презентація результатів практики в ході звітних зборів у рамках засідання кафедри – бази практики	2
Усього	180

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Дослідницька практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до наукової діяльності та являє собою вид практичної діяльності аспірантів. Аспірант може проходити практику на базі випускової кафедри або кафедри, де працює його науковий керівник.

Керівником практики аспіранта є його науковий керівник.

Дослідницька практика спрямована на систематизацію, закріплення та удосконалення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою; застосування сучасних методів збирання, аналізу, оброблення наукової інформації для реалізації наукового проекту/експерименту, власне здійснення експериментальної частини з наукового дослідження; використання сучасних інформаційних технологій наукової інформації; реалізацію умінь викладати здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей; удосконалення навичок самоосвіти і самовдосконалення тощо.

6.2. Завдання аспірантів під час проведення практики:

1. Опрацювати документи, що регламентують наукову-дослідну діяльність бази практики; виокремити перспективні напрями та теми дослідження, що відповідають змісту наукової діяльності бази практики, типи, види, моделі та методів науково-дослідженої роботи, що застосовуються науковим персоналом організації-бази практики.

2. Розробити концепцію дослідницького проекту відповідно до спрямованості науко-дослідної роботи бази практики та напрямку власної дослідницької роботи.

3. Організувати та провести дослідницькі процедури, пов'язані із пошуком, відбором та обробкою наукової інформації, збором та аналізом емпіричних даних, узагальненням результатів проведених досліджень, в рамках власного наукового дослідження або планової науково-дослідної діяльності бази практики.

4. Підготувати науковий звіт за результатами проведеного дослідження та рекомендації щодо їх впровадження в практиці соціальної роботи та діяльності закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців із соціальної роботи.

5. Презентувати результати власного наукового дослідження або науково-дослідної роботи бази практики під час наукового заходу.

6. Підготувати наукову публікацію за результатами власного наукового дослідження або науково-дослідної роботи бази практики.

7. Підготувати звіт за результатами дослідницької практики.

6.3. Обов'язки аспірантів під час проходження практики:

Під час проходження аспірант зобов'язаний:

- під час установчих зборів (до початку практики) ознайомитись із наказом про проведення практики;
- своєчасно прибути на установчі та звітні збори;
- одержати від керівника Програму практики консультацію щодо форм звітності та оформлення необхідних документів;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію;
- захистити звіт про проходження практики.

6.4. Обов'язки керівника практики.

Керівник практики зобов'язаний:

- ознайомити аспірантів з Програмою практики, її метою, завданнями, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту про практику;
- здійснювати контроль за своєчасним прибуттям аспірантів для проходження практики, за виконанням ними програм практик;
- надавати методичну допомогу під час виконання завдань практики;
- брати участь в установчих та звітних зборах;
- оцінити результати проходження практики.

7. Контроль навчальних досягнень аспіранта

7.1. Система оцінювання дослідницької практики аспірантів

Вид діяльності аспіранта	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Розробка концепції дослідницького проекту	Проект	20	1	20
Участь у дослідницьких процедурах	Звіт	10	1	20
Підготовка звіту за результатами дослідження	Звіт	20	1	20
Презентація результатів дослідження	Доповідь	10	1	10
Підготовка наукової публікації	Стаття	20	1	20
Звіт за результатами практики	Звіт	10	1	10
Разом:		-		100
Максимальна кількість балів: 100				
Розрахунок коефіцієнта: $100:100=1$				

7.2. Перелік звітної документації

1. Звіт про проходження практики (додаток А).

7.3. Вимоги до звіту про практики

Звіт про практику повинен включати перелік основних видів діяльності, що були виконані аспірантом під час практики із зазначенням форм, в яких були втілені їхні результати та кількості балів, наданих аспіранту за виконання кожного із видів діяльності керівником практики. До звіту мають бути додані копії матеріалів наукової роботи аспіранта, виконаної під час практики (статей, доповідей, презентацій, тощо)

Звіт підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається у термін, встановлений кафедрою.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання.

Контроль за виконанням аспірантом завдань практики здійснюється керівником у формі безпосереднього спостереження за його діяльністю, аналізу результатів проведеної аспірантом під час практики наукової діяльності (статей, доповідей, презентацій, тощо), співбесід з аспірантом, обговорення виконання завдань наукової практики з викладачами випускової кафедри

Підсумки практики підбиваються на останньому засіданні кафедри, яке передуює даті закінчення дослідницької практики.

Критеріями оцінки є:

1. Успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики.
2. Дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку наукової установи.
3. Власна активність, ініціативність аспіранта у процесі виконання завдань практики.
4. Повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики.
5. Якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність представлених матеріалів.

Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

7.5. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела

1. Вайнола Р. Х., Ясточкіна І. А. Організація та проведення соціально-педагогічного дослідження : навч. – метод. посіб. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 219 с.
2. Важинський С. Е. , Шербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Положення про організацію та проведення практики аспірантів Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/polozh_prakt_2019.pdf
4. Про затвердження Порядку планування, моніторингу та звітування про результати реалізації наукових досліджень в Університеті. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_8/nakaz_31_9_14.05.2018.pdf
5. Хоружа Л. Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності // Вища школа, 2015. № 6. С.9-19.

